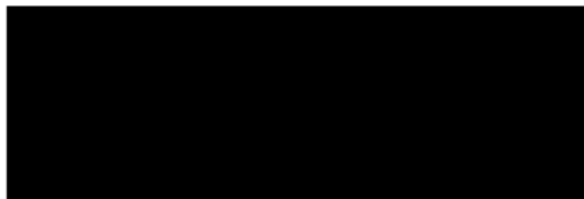

Minister Finansów i Gospodarki

Warszawa, 9 października 2025 roku

Sprawa: Odpowiedź na petycję w sprawie zmian w podatku od spadków i darowizn (grupa 0)
Znak sprawy: DPL1.056.5.2025
Kontakt: Kancelaria MF
tel.: +48 22 694 55 55
e-mail: kancelaria@mf.gov.pl

Odpowiedź na petycję

Szanowny Panie,

odpowiadając na Pana wystąpienie z 26 sierpnia 2025 r. w sprawie „uproszczenia przepisów o darowiznach w rodzinie (grupa 0)”, działając na podstawie art. 13 ust. 1 ustawy o petycjach¹ uprzejmie informuję.

Zakwalifikowanie wystąpienia jako petycji

Wystąpienie zostało zakwalifikowane jako petycja. Przedmiotem petycji może być między innymi żądanie zmiany przepisów prawa, podjęcia rozstrzygnięcia lub innego działania w sprawie dotyczącej podmiotu wnoszącego petycję, życia zbiorowego lub wartości wymagającej szczególnej ochrony w imię dobra wspólnego, mieszczących się w zakresie zadań i kompetencji adresata petycji².

Zgłoszone żądanie

W przedstawionym przez Pana wystąpieniu zawarte są postulaty dotyczące dostosowania przepisów ustawy o podatku od spadków i darowizn³ „do współczesnych realiów życia społecznego i gospodarczego, a także uproszczenia zasad w ramach najbliższej rodziny” dotyczących zwalniania od tego podatku darowizn w kręgu najbliższej rodziny. Wniósł Pan o rozważenie wprowadzenia następujących zmian:

¹ Ustawa z dnia 11 lipca 2014 r. o petycjach (Dz.U. z 2018 r. poz. 870);

² Art. 2 ust. 3 ww. ustawy o petycjach;

³ Ustawa z dnia 28 lipca 1983 r. o podatku od spadków i darowizn (Dz.U. z 2024 r. poz. 1837, z późn. zm.), zwanej „uPSD”;

- 1) zniesienia obowiązku zgłaszania darowizn w grupie 0, jeżeli zostały przekazane w udokumentowany sposób (np. przelewem bankowym lub potwierdzeniem wypłaty gotówki);
- 2) alternatywnie: podniesienie kwoty wolnej od podatku z tytułu darowizny bez zgłoszenia w grupie 0 do wysokości 100.000 zł w okresie 5 lat od jednej osoby;
- 3) automatyczna waloryzacja progów kwotowych co kilka lat, zgodnie z poziomem inflacji i zmianami gospodarczymi.

Obowiązujący stan prawny

Projektując rozwiązania w prawie podatkowym należy mieć na uwadze zasadę powszechności i sprawiedliwości podatkowej, wyznaczoną przez art. 84 Konstytucji Rzeczypospolitej Polskiej, zgodnie z którym każdy ma obowiązek ponoszenia ciężarów i świadczeń publicznych, w tym podatków, określonych w ustawie. Ulgi i zwolnienia z obowiązku ponoszenia danin publicznych, jako stanowiące odstępstwo od zasady powszechności i równości opodatkowania mają charakter wyjątkowy i powinny być w sposób precyzyjny i racjonalny uzasadnione.

Wbrew temu, co wskazano w petycji, kwoty wolne od podatku określone w art. 9 ust. 1 uPSD zostały dwukrotnie zwaloryzowane w latach w 2022-2023 i następnie od 1 lipca 2023 r. znacząco podwyższone ustawą o zmianie ustawy o podatku od towarów i usług oraz niektórych innych ustaw⁴ do kwoty 36 120 zł - jeżeli nabywcą jest osoba zaliczona do I grupy podatkowej.

Ponadto, uPSD zawiera już mechanizm waloryzacji, m.in. opisywanych kwot wolnych od podatku. Zgodnie z art. 17 ust. 1-4 uPSD, m.in. kwoty wolne określone w art. 9 ust. 1 podwyższa się w przypadku wzrostu cen towarów nieżywnościowych trwałego użytku o ponad 6%, w stopniu odpowiadającym wzrostowi tych cen. Wzrost cen oblicza się na podstawie skumulowanego indeksu wskaźników kwartalnych publikowanych w komunikatach Prezesa Głównego Urzędu Statystycznego ogłoszonych w Dzienniku Urzędowym Rzeczypospolitej Polskiej „Monitor Polski” w terminie 30 dni po upływie każdego kwartału. Minister właściwy do spraw finansów publicznych ustala, w drodze rozporządzenia, kwoty wartości rzeczy i praw majątkowych zwolnione od podatku i niepodlegające opodatkowaniu oraz skale podatkowe.

Sposób załatwienia petycji

Na wstępie należy podkreślić, że Minister Finansów i Gospodarki nie pozostaje obojętny wobec zgłaszanych inicjatyw nowelizacji prawa podatkowego. Jednakże nie każda ze zgłaszanych przez obywateli inicjatyw może zostać uwzględniona. Każdorazowo należy dokonać oceny skutków regulacji, w szczególności kontekście wpływu proponowanych zmian na dochody budżetu państwa i JST, a z tego względu także na szczelność systemu podatkowego. Beneficjentami wpływów z podatku od spadków i darowizn są gminy.

Odnosnie do pierwszego z postulatów dotyczącego zniesienia obowiązku zgłaszania darowizn przez osoby najbliższe, jeżeli zostały przekazane w udokumentowany sposób, pragnę wyjaśnić, że podatek od spadków i darowizn, obok realizowania celu fiskalnego, pełni także funkcję uszczelniającą system podatkowy. Warunek zgłaszania majątku nabytego nieopłatnie przez osoby najbliższe, służy zapobieganiu szerzenia szarej strefy w zakresie unikania

⁴ Ustawa z dnia 26 maja 2023 r. o zmianie ustawy o podatku od towarów i usług oraz niektórych innych ustaw (Dz.U. z 2023 r. poz. 1059);

opodatkowania na gruncie podatku dochodowego (PIT) i potencjalnych nadużyć, w szczególności polegających na wprowadzeniu do obrotu gospodarczego majątku niewiadomego pochodzenia albo pochodzącego z nieujawnionych źródeł. Z tego względu w art. 4a uPSD określone zostały precyzyjnie warunki zwolnienia. Należy bowiem zauważyć, że ustawodawca nie wprowadził w tym przepisie żadnego limitu ograniczającego zwolnienie, zarówno co do liczby umów darowizn zawartych między osobami najbliższymi, jak i co do wartości ich przedmiotu. Wprowadzone warunki zwolnienia mieszczą się w granicach dopuszczalnej konstytucyjnie swobody regulacyjnej ustawodawcy, który przyznając podatnikom prawo do zwolnienia podatkowego, musi równocześnie brać pod uwagę także interes fiskalny państwa. Warunek zgłoszenia, określony w art. 4a uPSD, nie jest uciążliwy w stosunku do korzyści w postaci całkowitego zwolnienia od podatku, tym bardziej, że zgłoszenie to może być dokonane w postaci elektronicznej, m.in. w e-Urzędzie Skarbowym.

Dodatkowo, biorąc pod uwagę znaczące podwyżki kwot wolnych od podatku od 1 lipca 2023 r., w wielu przypadkach skumulowana wartość otrzymanych darowizn w roku nabycia i 5 lat poprzedzających ten rok mieści się w kwocie wolnej od podatku.

Kolejno należy stwierdzić, że także podniesienie kwoty wolnej dla nabywców z kręgu najbliższej rodziny do 100.000 zł w okresie 5 lat od jednej osoby, a dodatkowo bez konieczności zgłoszenia tego nabycia naczelnikowi urzędu skarbowego, może doprowadzić także do rozszczęlnienia systemu podatkowego w zakresie PIT. Takie znaczne przesunięcia majątkowe bez opodatkowania, pozostawione poza wiedzą organów podatkowych, są niemożliwe do zaakceptowania w kontekście potencjalnych nadużyć i wykorzystywania przepisów do unikania zapłaty PIT oraz niższych wpływów do budżetu państwa. Wskazana propozycja zwiększa także ryzyko prania pieniędzy, a ponadto może mieć negatywny wpływ na wykrywanie nielegalnych operacji finansowych, co mogłoby prowadzić do osłabienia systemu walki z przestępczością gospodarczą. Warunki określone w art. 4a uPSD są rozwiązaniem mającym zapobiec legalizowaniu przychodów nieznaających pokrycia w źródłach ujawnionych lub pochodzących ze źródeł nieujawnionych, niezgłoszonych do opodatkowania PIT, a także dokumentowaniu fikcyjnego nabycia.

Odnosnie do trzeciej propozycji dotyczącej „automatycznej waloryzacji progów kwotowych co kilka lat, zgodnie z poziomem inflacji i zmianami gospodarczymi”, jak wyżej wskazano, art. 17 uPSD zawiera już mechanizm waloryzacji, m.in. opisywanych kwot wolnych od podatku (niepodlegających opodatkowaniu). Uwzględniając powyższe, a także obowiązujące regulacje prawne, które w znacznej mierze umożliwiają realizację głównej idei ww. petycji i postulatów w niej zawartych, zawiadamiam, że nie jest planowane podejmowanie inicjatywy legislacyjnej w zakresie wskazanym w petycji.

Z wyrazami szacunku

Z upoważnienia Ministra Finansów i Gospodarki

Monika Derejko-Kotowska

Dyrektor

Departament Podatków i Opłat Stanowiących Dochód Jednostek Samorządu

Terytorialnego

w Ministerstwie Finansów